

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statslån til haglskaderamte frugtavlere, gartnere og landmænd [af Holger Hansen m. fl.].

(Første behandling af lovforslaget (nr. 102) findes i tidenden sp. 1611, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 329).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen, gående ud på en ny affattelse af lovforslaget.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Hans Hækkerup: Ved dette lovforslags første behandling gav mit partis daværende ordfører, hr. Lysholt Hansen, udtryk for, at vi kunne acceptere forslaget i den oprindelige form. Der er jo imidlertid sket den ændring, at man er gået bort fra ydelse af egentlige statslån over til en statsgaranti for lån, ydet af de private pengeinstitutter mod markedsrente. Vi har i min gruppe drøftet, om vi kunne acceptere dette ændringsforslag. Det oprindelige forslag var jo sådan set gunstigere for de pågældende haglskaderamte, idet det ikke var markedsrente, men en lavere rente, og der var også andre fordele forbundet med det. Vi har været stærkt fristede til at forsøge at drille de oprindelige forslagsstillere ved at fastholde forslaget, men vi har overvundet fristelsen; vi ønsker ikke at drille nogen; i hvert fald ikke i den nuværende situation.

Vi kan derfor tiltræde forslaget i den form, det nu har fået, idet jeg dog gør den enkelte bemærkning, at vi kunne ønske en udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, fordi et enkelt medlem af udvalget, udpeget af vor gruppe, har fået betænkeligheder ved bestemmelsen om

de 120 pct. i den foreslåede nye § 3. Nu kunne jeg føle trang til endnu en gang at drøfte det spørgsmål, om denne procent er rigtig. Jeg vil i øvrigt understrege, som det fremgår af betænkningen, at de organisationer, der har rettet henvendelse til udvalget, jo har lovet at gøre deres for at opnå, at de pågældende nu bliver klar over, at det er nødvendigt fremover at have haglskadeforsikret, og jeg vil også understrege, hvad der står i betænkningen om, at vi går ud fra, at landbrugsministeren ved fastsættelsen af reglerne til gennemførelse af loven vil kræve, at der tegnes haglskadeforsikring af de personer, der opnår garanti i henhold til loven.

Jeg kan altså på min gruppes vegne anbefale forslaget med det forbehold, at vi ønsker endnu en udvalgsbehandling — den kan blive ganske kort — og så vil jeg i øvrigt udtrykke min forundring over, at der går det rygte, at regeringen vil stemme imod dette forslag. Det var da besynderligt.

Gerda Møller: Siden førstebehandlingen af det foreliggende lovforslag har det gennemgået den væsentlige ændring, at støtten til de haglskaderamte ikke skal ydes som et statslån, men som en statsgaranti for lån, der til sædvanlig markedsrente optages i banker og sparekasser. Den tanke var forslagsstillerne allerede inde på fra starten, men veg tilbage fra den på grund af visse vanskeligheder med genbelåningsretten i Nationalbanken for de lokale pengeinstitutter, fordi disse ikke alle var i stand til at klare det øgede udlån, der ville blive en følge af lovforslagets eventuelle gennemførelse.

Nu er imidlertid likviditeten inden for disse banker lettet noget, og derfor er der blevet mulighed for statsgaranti til markedsrente, således at vi også i udvalget har ment at kunne tage større hensyn til regeringens principielle synspunkter, som jeg i og for sig godt forstår, når det drejer sig om lån, som staten skal give. Men nu drejer det sig altså om optagelse af lån i de sæd-

[Gørda Møller.]

vanlige pengeinstitutter til normal rente og med staten som kautionist og altså mener jeg, forholdsvis risikofrit for staten, når man tillige tager i betragtning, at lånene er sikret ved pant i den pågældende ejendom. Det bliver da vel næppe skader, som staten kommer til at dække, selv om der naturligvis altid kan være en risiko. Et andet af regeringens argumenter for ikke at kunne medvirke til lovforslagets fremmø er, at statskassen ikke kan komme ind på at dække tab, som man kunne forsikre sig imod, et argument, som enhver vil forstå, men som ikke fuldt ud kan anvendes i det her foreliggende tilfælde, idet visse gartnere og frugtavlere i hvert fald ikke kan forsikre selve busken, træer, der er afløvet midt i vækstperioden, eller hvis bark er skrællet af, fordi træer nu engang ikke kan forsikres, og disse folk er altså på visse områder stillet akkurat ligesom de skovejere, som folketingset vedtog at yde hjælp kort før påske. Jeg kunne komme ind på mange andre betragtninger vedrørende de specielle forsikringsforhold, der er netop for frugtavlere, som er stillet på mange måder forskelligt fra f. eks. landmændene; det skal jeg afholde mig fra at komme ind på her.

Som forslagsstillere er det selvfølgelig klart, at vi ikke er særlig glade for, at vi bringer regeringen i den situation, som regeringen kommer i, fordi regeringen af principielle grunde ikke kan gå ind for det foreliggende lovforslag. Men når vi alligevel har fremsat lovforslaget, er det, fordi vi finder det afgørende nødvendigt for de haglskaderamte, at de får en hjælpende hånd i den meget vanskelige situation, de står i, uanset om de har deres forsikringsforhold i orden eller ej, og personlig tror jeg ikke, at det, at man giver en statsgaranti for et lån, vil få den konsekvens, at andre fremover vil undlade at forsikre. Tværtimod tror jeg, at den katastrofe, der ramte de pågældende landområder, har virket som en advarsel om, hvad der kan ske, hvis man ikke har forsikringen i orden. Nogle var jo meget længe om at få erstatningen fra forsikringselskaberne igennem, fordi skaderne var så store, at forsikringselskaberne havde svært ved at dække tabene, et forhold, der jo nu er taget højde for fremover gennem et aftaleforhold for-

sikringselskaberne imellem. Men andre, alle dem, som lovforslaget omfatter, går jo stadig rundt i uvished for deres fremtid og altså med en ny katastrofe hængende over hovedet, hvis de ikke kan klare den gæld, de er kommet i. Jeg mener, som jeg sagde det under førstebehandlingen, at der foreligger et socialt motiv, og jeg skal overlade det til folketingset at tage stilling til, om hjælpen skal ydes eller ej. Der er meget delte meninger i den konservative gruppe, så derfor taler jeg ikke på gruppens, men på egne vegne.

Ib Thyregod: Vi har i folketingsudvalget arbejdet med problemerne i forbindelse med det forslag, som her foreligger, og som jo er et privat fremsat lovforslag, og vi er i udvalget enedes om en række ændringer i det oprindeligt fremsatte forslag, det vil sige, at alle udvalgsmedlemmer på nær en enkelt har kunnet tiltræde de ændringer, som her foreslås. Jeg skal ikke her gennemgå disse bestemmelser, men blot nævne, at det væsentlige i forbindelse med de ændringer, der her er tale om, er, at man i overensstemmelse med de synspunkter, som jeg ved første behandling gjorde gældende på venstres gruppens vegne, er gået ind for en statsgarantiordning i stedet for en statslånsordning. Og det medfører jo altså, at lånene skal opnås gennem de private pengeinstitutter til markedsrente, men i øvrigt på de vilkår, som findes nærmere angivet i lovforslaget. Det bliver en statsgarantiordning, og man har i den forbindelse rejst spørgsmålet om regaranti i forholdet til Nationalbanken, men dette problem skulle være løst, således at der ikke skulle opstå vanskeligheder for frugtavlerne af denne grund.

Jeg skal i øvrigt henvise til de enkelte bestemmelser i det ændringsforslag, som er stillet; vi har bl. a. drøftet problemerne om forpagternes stilling, og vi mener, at dette spørgsmål også skulle være løst gennem det, som indeholdes i ændringsforslaget, idet vi regner med, at ejerne i disse tilfælde vil være indstillet på at stille sikkerhed for de lån, der her bliver tale om.

Vi har naturligvis i forbindelse med udvalgsbehandlingen haft samråd med landbrugsministeren om disse spørgsmål, og

[Ib Thyregod.]

landbrugsministeren har over for udvalget indtaget det samme standpunkt, som han indtog ved første behandling, men han har stillet embedsmænd fra landbrugsministeriet til rådighed for os til udarbejdelse af dette ændringsforslag, og vi takker for den bistand, vi herigennem har fået.

Jeg vil gerne gøre nogle enkelte bemærkninger om det principielle spørgsmål, som jo har forvoldt betænkeligheder inden for regeringen, er spørgsmålet, om der i sådanne tilfælde kan ydes støtte til disse frugtavlere under hensyn til den tidligere vedtagelse, som ligger fra finansudvalget fra 1948. Det er altså denne 20 år gamle afgørelse fra finansudvalget, som man har henvist til, og som angik en kreds af landbrugere og frugtavlere i Asserbæk ved Grindsted og en kreds af landbrugere ved Silkeborg, som havde været ude for store økonomiske tab i forbindelse med hagluvej i 1948. Og dér siges det så i finansudvalgets betænkning, at der dog ikke i fremtiden kan regnes med, at lignende skader vil blive dækket, og udvalget henstiller til ministeriet, at landbrugerne og frugtavlernes opfordres til at tegne forsikringer mod haglskade. Det, som finansudvalgets betænkning imidlertid drejer sig om, er et statslån, et statslån på op imod 1/2 mill. kr., som bevilges af finansudvalget, og det er jo noget andet end det, som er blevet det endelige resultat af disse udvalgsforhandlinger, nemlig en statsgarantiordning, hvor der jo ikke skal ydes penge fra staten, men alene gives garanti over for de private pengeinstitutter, og man må da håbe på og regne med, at der ikke bliver tab ved disse statsgarantier, når henses til den sikkerhed, som nærmere findes angivet i forslaget, og som svarer til den sikkerhed, der normalt stilles i sådanne tilfælde f. eks. for de stormskaderamte skovejere.

Denne betænkning fra finansudvalget er altså for det første kun en udtalelse fra finansudvalget, og for det andet vedrører den alene spørgsmål om statslån og ikke statsgaranti, og under hensyn hertil har vi fundet, at de principielle betænkeligheder, som har været fremhævet, ikke kan være afgørende over for det forslag, som nu foreligger, og vi henstiller til regeringen, at man på ny overvejer disse spørgsmål netop

i lys af, at man her er kommet ind på en statsgarantiordning.

Vi kan jo glæde os over, at også socialdemokratiet har tilsluttet sig vores tanke; hvad enten det nu er for ikke at drille os, eller det er af andre grunde, så har de i hvert fald, som det fremgår af betænkningen, tilsluttet sig dette forslag, og der er således enighed mellem partierne i udvalget, bortset fra et enkelt udvalgsmedlem, om gennemførelse af dette forslag.

Jeg vil gerne fremhæve, som udvalgsbetænkningen også nævner, at vi fra organisationerne har fået at vide, at man nu sætter en oplysningsvirksomhed i gang med henblik på fremtidig forsikring på disse områder. Vi ved også, at der selskaberne imellem er ved at blive truffet en ordning, således at man sikrer sig, at der i fremtiden bliver tale om en videre kreds af selskaber, som skal dække disse skader, så der altså ikke bagefter bliver tale om opkrævning af meget betydelige præmiebeløb. Vi regner med, at organisationerne følger dette op, vi regner også med, at landbrugsministeren i forbindelse med de bestemmelser, som skal fastlægges, stiller krav om en forsikring for de frugtavlere, som får disse lån, og at man i det hele taget nu fra frugtavlernes side og fra de andre haglskaderamtes side sørger for for fremtiden, at der bliver tegnet en forsikring. For ligesom det blev sagt i 1948 må vi jo igen præcisere her i dag, at det kan ikke være således, at man fremover under henvisning til hverken 1948-afgørelsen eller afgørelsen i denne sag skal kunne komme til folketinget og sige, at nu vil vi have en eller anden form for støtte i anledning af den situation, som herigennem er opstået. Derfor er det vigtigt, at man netop fra organisationernes side sætter denne oplysningsvirksomhed ind, og det er altså fremhævet over for udvalget, at noget sådant vil ske.

Under hensyn til de synspunkter, som jeg her har fremdraget, kan jeg på venstres gruppes vegne anbefale det stillede ændringsforslag.

Lindegaard Rasmussen: Da mit partis ordfører, hr. Stinus, ikke kan være til stede, skal jeg ganske kort meddele stillingen til forslaget i det radikale venstres folketingsgruppe. Der er i gruppen delte

[Lindegaard Rasmussen.]

meninger om forslaget, hvilket formentlig på et senere tidspunkt vil give sig udtryk her i salen. Personlig kan jeg som medfor- slagsstiller selvfølgelig tiltræde det; de ændringer, som det oprindelige forslag er undergået under udvalgsbehandlingen, be- tragter jeg som rimelige, som antagelige. En fornyet udvalgsbehandling har vi fra vor side intet imod.

Morten Lange: Jeg var naturligvis ikke begejstret for haglvejret, der lavede skaden; jeg var heller ikke særlig begejstret for forslaget, som det oprindeligt var frem- sat, fordi det jo faktisk, som det oprindeligt var udformet, ville have betydet en udgift for det offentlige til dækning af nogle erstatninger, som de pågældende burde have garderet sig selv imod. Men nu, hvor vi har fået et ændringsforslag, som gør, at den største udgift for det offentlige for- modentlig bliver de bekostelser, som det er at trykke de pågældende forhandlinger i folketinget, så vil jeg mene, at vi faktisk her står over for en af disse ulykker, som rammer en begrænset kreds temmelig tungt, og hvor statsgaranteret lån efter omstæn- dighederne må kunne accepteres, og jeg er i den lykkelige situation for forslagsstillerne, at min gruppe synes at dele dette mit synspunkt, så vi forventer, at vi ved den sidste behandling vil tilslutte os forslaget.

Men det ville være interessant, inden vi kommer så vidt, at få at vide, hvorledes regeringen ser på dette beskedne forslag. Der har været kryptiske bemærkninger i et par af ordførernes taler her, hvoraf det fremgik, at regeringen gjorde sig sine overvejelser, og det er vel ikke så lykkeligt, at vi kan få fældet regeringen på dette beskedne forslag?

Kjær Rasmussen: Jeg skal nøjes med at henvise til mine bemærkninger under første behandling, ved hvilken lejlighed jeg talte om problemstillingen, fordele og risiko. Jeg må sige, at udvalgets indstilling eller ændringsforslag her ikke ændrer vores stil- ling. Vi vil fortsat ikke være i stand til at stemme for, og jeg må da lige sige, at der ikke er delte meninger i vores gruppe om den ting.

Ligesom hr. Morten Lange er jeg da også interesseret i regeringens stilling til dette, men jeg forstår jo, at udvalget har fraterniseret med landbrugsministeren, så det bliver jo interessant.

Holger Hansen: Som ordfører for forslags- stillerne vil jeg gerne her sige tak til ud- valget for den hurtige behandling, der har været præsteret. Jeg vil også gerne sige tak for den indstilling, der nu foreligger, den er jo i tråd med det, jeg sagde ved frem- sættelsen af dette lovforslag, at for forslags- stillerne var det ikke væsentligt, på hvilken måde en hjælp til disse mennesker blev præ- steret, men at den blev præsteret, og vi kan altså sige tak for indstillingen og anmode om, at man stemmer for forslaget.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Som jeg allerede gav udtryk for det på regerin- gens vegne ved første behandling, har rege- ringen ikke skiftet standpunkt i denne sag, uanset at der nu under udvalgsbehandlingen er sket en principiel ændring af lovforslagets indhold.

Men jeg vil gerne knytte nogle kommentarer til de ting, der er rejst fra visse af ordførernes side.

Hr. Hans Hækkerup stillede spørgsmålet, om man ikke ville pålægge disse menne- sker, der nu modtager denne støtte — for- udsat lovforslaget går igennem — en pligt til at tegne forsikringer. Jeg vil finde det helt rimeligt, at man som betingelse for at modtage denne støtte, stiller disse betin- gelser, men i øvrigt vil jeg stille mig tviv- lende over for, om der i hr. Hans Hæk- kerups bemærkninger lå det mere generel- le, om man skulle kræve forsikringer i al almindelighed. Hvis det var tilfældet, kan jeg dertil blot sige, at det kan man ikke, men jeg vil håbe, at man på grundlag af denne sags forløb og udvikling vil medvirke til, at man i højere grad sikrer sig på de områder, hvor det er muligt, således at man kan undgå de meget uheldige virk- ninger, der her er opstået.

Fru Gerda Møller var i sine bemærk- ninger inde på forholdet vedrørende storm- faldsloven og drog visse sammenligninger, navnlig med frugtavlere. Jeg deler ikke helt den opfattelse, fru Gerda Møller her

[Landbrugsministeren.]

gav udtryk for; jeg er vel klar over, at frugtavlerne i de normale forsikringer sikrer sig mod skade på den avl, der sidder på træerne, den frugt, der sidder på træerne, men at forsikringerne normalt ikke dækker for det, man kan kalde de mere varige skader. Der er navnlig her et forsikringsteknisk problem, som burde tages op netop for at undgå det, der i dette tilfælde har virket eller vil virke uheldigt for adskillige frugtavlere, at det ikke alene er dette års høst, men måske også kommende års høst, der kommer ud for vanskeligheder.

Hr. Ib Thyregod var inde på regeringens principielle synspunkter vedrørende disse spørgsmål og pegede på, at man næppe med føje kunne henvise til den aftale eller afgørelse, finansudvalget traf i 1948, og at det ikke alene kunne være denne afgørelse, der dannede grundlag for regeringens stilling i denne sag. Deri kan jeg være ganske enig. Det er ikke alene denne afgørelse. Ved første behandling henviste jeg bl. a. til, at dette var sket, og at man ikke siden har ydet nogen form for støtte, uden hvor man har befundet sig på områder, hvor man ikke kunne tegne forsikringer. Og regeringen har truffet sin beslutning ud fra en nøje overvejelse både af de principper, der her ligger til grund, men også — og navnlig — de konsekvenser, det kan indebære, hvis man accepterer synspunktet om at træde til på områder, hvor der kan forsikres. Det vil være meget svært at finde en afgrænsning, hvis man gik ind på den tankegang, finde et kriterium for, hvornår man skulle hjælpe, og hvornår man skulle lade være — og det har ført til det resultat, at regeringen ikke har ment det rigtigt at være med til at fremme dette forslag.

Jeg kan slutte med disse bemærkninger, idet jeg henviser til, hvad jeg sagde ved første behandling, hvor jeg både var inde på spørgsmålet om lån og det, der nu foreligger, en form for garanti. Vi må fastholde vore synspunkter af principielle grunde. Men jeg vil da gerne sige, at regeringen, hvis folkettingen vedtager dette lovforslag, selvfølgelig loyalt vil administrere de bestemmelser, som måtte blive vedtaget, og sige til hr. Morten Lange, at han ikke på dette grundlag vil få lejlighed til at vælte regeringen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget om en ny affattelse af lovforslaget og lovforslagets §§ 1-7 i den således ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om inddrivelse af skatter og afgifter til det offentlige m. m. (Inddrivelse af afgifter, som opkræves af toldvæsenet).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 84) findes i tidenden sp. 1625; udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 313).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Jørgen Jensen: Udvalget har holdt 3 møder og herunder haft samråd med justitsministeren. Et af de væsentligste spørgsmål, vi har talt med justitsministeren om, er lovforslagets punkt 6 om en ny § 4 a, hvorefter finansministeren fastsætter de nærmere regler om forretningernes foretagelse vedrørende denne udpantning.

Sagen er jo den, at lovforslaget er fremsat af justitsministeren, og måske kunne en sådan regel virke lidt ejendommeligt. Man har som sagt talt med justitsministeren herom, og det er aftalt, at tolddepartementet skal udarbejde udkast til de kommende regler, og at dette udkast så skal gennemgås i justitsministeriet. Herefter indstiller udvalget enstemmigt lovforslaget til vedtagelse uændret.

Justitsministeren (*Thestrup*): Jeg vil gerne takke udvalget for den hurtige og velvillige behandling af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.